

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Plukovník pěch. Adolf Hálka.

LE DEN 1938.

Major pěch. Karel N o h a v a:

Cvičební řád pro pěchotu.

Polní výcvik.

VV. čl. 270/1937 byl vydán předpis P-I-3, Cvičební řád pro pěchotu. Polní výcvik. Tím dostává pěchota poslední díl svého základního předpisu.

Všeobecně lze říci, že P-I-3 je důstojným pokračovatelem předpisu P-I-2; je psán týž jasným, snadno přístupným způsobem, a třebaže zachází až do podrobností, pokud je v jednotlivých druzích látky třeba, není přece rozvláčný.

Chci v tomto článku upozornit hlavně na nová ustanovení předpisu a pokusit se vysvětlit, pokud ovšem je toho vůbec třeba, smysl nových ustanovení.

Jako P-I-1 a P-I-2, uvádí i P-I-3 v části I. *Pojmy a zkratky*, aby čtenář byl již na začátku předpisu obeznámen s jejich významem a aby nebylo třeba je v textu předpisu vysvětlovat.

Pojmy jsou srovnány podle materie. Všimněme si jen některých.

Přípravný rozkaz je vydáván jen tehdy, když vojska nemohou dostat včas úplný rozkaz, a obsahuje nezbytné údaje pro první opatření.

„Přesun je činnost, jejímž účelem je dostat jednotku nebo materiál s jednoho místa na místo druhé. Může být vykonán pochodem, převozem a přeletem.“

„Pochod je pozemní přesun konaný vlastní silou přesunující se jednotky.“

„Převoz je přesun, při němž je jednotka nebo materiál vezen některým dopravním prostředkem. Podle druhů dopravních prostředků, jimiž se převoz koná, rozeznáváme převozy pozemní (železniční, silniční, konané motorovými vozidly nebo vozidly taženými koňmi), vodní a vzdušné.“

Tedy pochod pěchoty, pochod jezdecký, pochod dělostřelectva hipomobilního i automobilního a p. Motorisovaná jednotka pěchoty koná pochod, třebaže je pěchota vezena na autech, ježto se přesunuje vlastní silou, poněvadž auta k této jednotce organicky náleží; naproti tomu, je-li na př. pěší prapor převážen na autech, nelze mluvit o pochodu, ale o převozu, ježto auta k němu organicky nenáležejí, a tudíž se nepřesunuje vlastní silou.

„Rychlé jednotky jsou všechny jednotky, které se pohybují aspoň takovou rychlostí jako jezdectvo (jezdectvo, cyklisté, útočná vozba, pěchota na autech, jezdecké dělostřelectvo, motorisované polní dělostřelectvo a p.).“

„Terénní vozidlo je dopravní motorové vozidlo, které se může pohybovat i mimo cesty.“

„Okruh činnosti motorových vozidel a letadel (lodí) je dráha, kterou vozidla nebo letadla (lodí) vykonají bez obnovení zásoby vezených pohonných hmot. Může být vyjádřena buď délkou dráhy nebo dobou.“

Ze zkratk poukazují jen na „PoS.“, která značí polní stráž na rozdíl od „PS.“, což je zkratka pro přední stráž.

Část II. Všeobecná ustanovení, obsahuje: povšechné údaje o poli a o jednotkách v poli, působnost velitelství jednotek pěchoty v poli a utajení.

Povšechné údaje o poli a o jednotkách v poli obsahují rozdělení území za války: pole (operační pásmo a etapa) a zápolí.

V další stati „Organisace jednotek v poli“ se zmiňuje předpis též o skupinách, t. j. o vytvoření jednotek organicky nepředepsaných, ale utvořených k splnění určitého úkolu (proudy, útočné a obranné skupiny, voje a p.), což jistě není nějaká zvláštnost, ale třeba si všimnout, že předpis dává povinnost veliteli, který skupinu tvoří, aby dal veliteli skupiny potřebné velitelské orgány a pojítka odpovídající jeho velitelské funkci; neučiní-li tak tento velitel, má si je velitel skupiny utvořit z podřízených jednotek sám. Tím tedy předpis také zde zdůrazňuje, že velitel nemá zůstat bez velitelských orgánů a pojítek, i kdyby je měl vzít na újmu bojového počtu podřízených jednotek.

Působnost velitelství jednotek pěchoty v poli. Předpis stanoví, že se působnost velitelství jednotek pěchotek mimo boj řídí všeobecně týmiž zásadami jako v míru. Působnost velitele skupiny nad jednotkami organicky mu nepodléhajícími vztahuje se zpravidla jen na opatření taktického rázu, neustanovil-li nadřízený velitel, anebo nevyutila-li si to situace, zejména ve věcech zásobování a odsunů, jinak. Padne-li velitel, má zástupce nebo ten, kdo se ujal velení do doby, než nadřízený velitel ustanoví nového velitele, touž působnost jako velitel původní.

Další stať jedná o opatřeních velitelů vůči obyvatelstvu ve vlastní a nepřátelské zemi. Na začátku je zdůrazněno, že jednotky i jednotlivci mají se chovat k obyvatelstvu pokojně jako v míru, pokud se obyvatelstvo nechová nepřátelsky. Předpis nestanoví jiná opatření pro vlastní zemi a jiná pro nepřátelskou, ale dává veliteli volnost, aby učinil ta opatření, která pokládá za potřebná: zadržení zběhů a opozdílů z nepřátelského vojska a podezřelých osob vůbec, odstranění příprav ničení, střežení důležitých budov a podniků, obsazení poštovních a telegrafních úřadů, opatření u domácích ústředí velkých podniků, shromáždění válečného materiálu, zabavení zbraní, zabavení písemností a korespondence, které mají zpravodajský význam, znemožnění pohybu obyvatelstva k nepříteli a omezení pohybu obyvatelstva vůbec, vzetí rukojmí a p. Třebas tato opatření nejsou zcela nová, přece stanovení jich v předpise je pro velitele důležité.

Není jistě nahodilé, že velký důraz klade předpis na utajení. Nařizuje a nabádá k mlčelivosti, k zdrženlivosti v řeči a korespondenci, přímo zakazuje, aby se nerozmlouvalo o věcech vojenských ani mezi osobami vojenskými bez nutné příčiny a opatrnosti, nařizuje, aby před opuštěním místa byly zničeny všechny stopy (nápis, papír, obálky) pod dozorem důstojníka nebo určeného rotmistra anebo poddůstojníka, zakazuje, aby příslušníci hlídek, přezvědných oddílů a zajišťovacích jednotek

měli u sebe písemnosti, z kterých by nepřítel zpravodajsky těžil, kdyby se jich zmocnil, nařizuje zničit vše, z čeho by nepřítel mohl čerpat zprávy, je-li nebezpečí upadnutí do zajetí.

Část III. Rozkazy, hlášení a zprávy. Všeobecná ustanovení jsou z větší části věnována opět utajení. Je důležité — vzhledem k možným trestným následkům — zdůraznit, že všechny rozkazy, hlášení a zprávy, týkající se příprav a provádění podniků, i s hlášením o jejich ukončení, o dosažených výsledcích, ztrátách, materiálu a p. — vlastně takřka o všem — je třeba pokládat za tajné a že všechny osoby, ať se jakkoliv o nich dověděly, jsou povinny učinit vše, aby jejich tajnost byla zachována nejen před nepřítelem, ale i před všemi osobami, kterým nemají být oznámeny. Bude jistě na místě věnovat této okolnosti péči při výchově podřízených.

V úpravě rozkazů, hlášení a zpráv stanoví předpis formální pravidla, na př., že místo vydání rozkazu s přesným označením (na př. „Červený Kostelec“, anebo „Trig. 287, sev. od Brna“ a p.) se uvádí jen tehdy, když není adresátovi známo a když je to nezbytné k správnému pochopení rozkazu, jinak se jako místo vydání píše zkratka „SV“, datum že se píše ve zlomku (24/9 1937), hodina se označuje čtyřmístnou skupinou číslic a zkratkou „hod.“ (na př. 2345 hod., 0120 hod. a pod.), jak se píše adresa, zeměpisná jména, místa, která lze na mapě těžko vyhledat, důležité číslice, jako hodiny, že se píší též slovy, řadové číslice jen slovy (jedna rota a dvě čety . . .), že se slova, zvláště ta, která obsahují zápor (nezapočne), nesmějí na konci řádku dělit, aby utržením okraje papíru nevznikl omyl a p. Mimo to klade předpis důraz na úpravu rozkazů, hlášení a zpráv podle toho, jakým způsobem (spojkou, telegraficky, radiotelegraficky, signalisací a p.) budou dopraveny, aby mohly být včas provedeny.

Dále pojednává předpis o zasílání rozkazů, hlášení a zpráv. Připomenuto buď odlišné ustanovení od dosavadního, totiž, že „důležitý ústní rozkaz (hlášení, zprávu) dá si ten, kdo jej vydává, opakovat od toho, kdo jej přijímá k provedení (na př. od podřízeného velitele), anebo k dalšímu odevzdání (t. j. na př. od spojky)“. Takto praxe také vypadá, velitel zpravidla si nedá opakovat každý malicherný rozkaz od spojky nebo podřízeného velitele. Je na veliteli, který vydává rozkaz, aby posoudil sám, kdy je nutné se přesvědčit, rozuměl-li podřízený správně.

V pojednání o utajení sdělení jsou dána pravidla, jichž nutno dbát. Ač předpis zdůrazňuje vedle jiných povinností užívat zavedených krycích jmen, smluvených značek a pro jednotky, které jsou na to zařízeny, i šifrování, počítá i s mimořádnými okolnostmi v boji, kdy se může stát, že bude důležitější vyslat včas sdělení v řeči jasné, třebaš na újmu utajení, než upravené v řeči tajné, ale opožděné. Za takové opatření je však odpověden velitel, který musí uvážit, zda spěšnost opravňuje jeho opatření a jaké to bude mít následky, zvláště sdělení nepříteli.

Část IV. Pozemní pozorování. Tato materie byla dosud u nás osvětlena jen velmi chudě, v Cvičebním řádu o ní nebylo pojednáno vůbec. Tím důkladněji je vysvětlena v novém předpise.

V prvním článku se říká, že do pozemního pozorování je zahrnuto též naslouchání bez naslouchacích přístrojů a zjišťování přítomnosti bojových chemických látek zrakem, čichem a chutí.

Nejprve předpis vytyčuje úkoly pozorování; mimo dotyk s nepřítelem: za ubytování, za pochodu, za přibližování nebo za ústupu; při zjednání dotyku; v dotyku s nepřítelem, které jsou zvlášť podrobně stanoveny.

V dalším textu je popsán způsob pozorování.

Úprava pozorování. Předpis zdůrazňuje, že pozorování musí být upraveno a prováděno u každé jednotky pěchoty, která je v prostoru, v němž je nepřátelská činnost pravděpodobná nebo jen možná. Musí být prováděno nejen na místě, ale i za pohybu, časově nepřetržitě a co možná prostorově bez mezer v celém pásmu činnosti (úseku) vlastní jednotky a také do viditelných prostorů jednotek sousedních. Dále pojednává předpis o pozorování velitelů, které doplňují nebo nahrazují jeho pozorovatelé, a o tom, kdo řídí pozorování u jednotlivých jednotek.

Pak vytyčuje předpis zásady pro úpravu pozorování a pro volbu pozorovatelů, organizaci pozorování za pohybu, pozorování za pochodu, v útočném a ústupovém boji a pozorování v obraně.

Vzor rozkazu pro pozorování bude dobrým vodítkem k vydávání nařízení pro pozorování.

Pak uvádí předpis pomůcky pozorovatelů a stručný popis jejich použití.

Popisem činnosti pozorovatelů končí vlastní text o pozorování a následuje velmi podrobná osnova výcviku.

Část V. Přesuny, je rozdělena na převozy a pochody. O převozech je jen krátké pojednání, ježto o nich pojednávají zvláštní předpisy. Zato ustanovení o pochodech jsou velmi podrobná, aby vyhověla i nejnižším velitelům. Vytkněme jen důležitější odchylky od dosavadního předpisu. Všeobecně lze říci, že nutnost počítat se silným nepřátelským letectvem a s rychlými jednotkami, hlavně s útočnou vzbou nepřítele a s bojovými chemickými látkami používanými nepřítelem, dala ráz novému zpracování ustanovení o pochodech.

Bud' podotčeno, že nový předpis připouští, že většího výkonu (než 4 km) v hodině může být výjimečně dosaženo i zvýšením pochodu v r u c h u, avšak jen při pochodech nejvíce do 8 km. Dále předpis stanoví jako denní výkon 25—30 km, ale říká, že prapor a menší jednotky, pochodující samostatně, urazí i více.

V stati „Příprava pochodu velitelem a jednotkami“ je stanoveno, jaká opatření vykoná velitel, aby jednotky učinily včas potřebné přípravy a včas nastoupily, co obsahuje přípravný rozkaz, jak má velitel vydat nařízení, dostane-li je v době, kdy vojsko odpočívá, pak je pojednáno o lékařské prohlídce, o vydání stravy a o nakrmení koní, o odstranění všech znaků, z nichž by nepřátelská zpravodajská služba mohla těžit, a p. Z příprav jednotlivců a jednotek zmiňme se jen o tom, že přípravy vyžadují u jednotlivce doby nejdéle jedné hodiny, u osob, které mají na starosti koně, doby dvou hodin. Za poplachu musí být však prapor, t. j. jeho celek i se shromážděním, připraven k odchodu do 30 minut, menší jednotka (rota, četa) úměrně dříve. Bude vhodné, připomeneme-li ještě, že velitelé čet a dozorčí orgány hlásí příslušným velitelům závčas před odchodem závady, které byly zjištěny a které nemohli sami odstranit; toto ustanovení je důležité pro výchovu podřízených, aby každý udělal vše, co sám může, a teprve pak se obrátil na představené.

Pochodové tvary a sestava pochodových proudů; v této stati je nové ustanovení o pochodové hlídce. Není-li utvořen předvoj (jak při pochodech proti nepříteli, tak při pochodech ústupových), vysílá se před pochodovým proudem pochodová hlídka, asi v síle družstva pod velením důstojníka, která pochoduje na vzdálenost až 10 km před pochodovým proudem. Jejím úkolem je průzkum pochodové cesty, vytyčení cesty, zjišťování prostorů zamořených bojovými plyny, vyhledání nové cesty, příprava pitné vody v osadách a p.

Nová jsou ustanovení o oddech u. Vedle dosavadních zásad o desetiminutovém oddechu v každé pochodové hodině praví předpis: „Výhodné je, využít počáteční svěžesti mužstva, urazit kus cesty bez oddechu a teprve za 2—3 hodiny pochodu dát dvacet- až třicetiminutový oddech; to usnadňuje též vhodnější volbu míst oddechu, chráněných proti letectvu nebo proti ÚV., nebo poskytujících mužstvu větší pohodlí při oddechu; také během dalšího pochodu může velitel oddechy slučovat. V blízkosti nepřítele budou oddechy nepravidelné se zřetelem na počet míst chráněných proti pozemnímu nepřátelskému pozorování a palbě.“ Sluší podotknout, že se pušky v kozly zpravidla nestavějí, ani torby se neodkládají.

V stati o pochodové kázni jsou rozšířeny úlevy po povelu „Volno“ a důležité ustanovení o náhodném zkrížení proudů. Předpis stanoví, že „Při náhodném zkrížení proudů při postupu proti nepříteli má zásadně přednost jednotka pochoduující do fronty, jinak propouští pěchota jezdecko, dělostřelectvo pěchotu; trény se zastaví a propouštějí jednotky zbraní; trény jiného druhu dají přednost trénům bojovým. Při ústupu se propouštějí nejprve trény, pak dělostřelectvo. Při náhodném zkrížení proudů jedné zbraně propouští se jednotka s úkolem důležitějším anebo časově přednějším; rozhodnout o tom přináleží veliteli větší jednotky, při stejné síle jednotek veliteli vyššímu (služebně staršímu).“

Zajištění za pochodu. Řekl jsem již, že ustanovení o pochodech jsou nově upravena hlavně vzhledem na stále nebezpečí nepřátelského leteckého útoku, útoku nepřátelských rychlých jednotek a útoku bojovými plyny. Je samozřejmé, že tato okolnost je plně vyjádřena v zajištění za pochodu.

Nejprve zde pojednává předpis o tom, proti čemu je třeba se zajistit, a všeobecně, jak se to provádí, pak podrobně o zajištění proti nepřátelskému letectvu, proti bojovým chemickým látkám, proti daleké dělové palbě a o zajištění proti pozemnímu nepříteli.

Ustanovení o zajištění proti nepřátelskému letectvu jsou velmi podrobná. Předpis říká, že s nepřátelskou leteckou činností je třeba počítat hlavně tehdy, kdy mohou nastat větší shluky vojska, a na místech, kudy musí pochodový proud projít a z nichž se nemůže vzdálit — soutěsky, přechody vodních toků a p.

Pěchota se chrání včasným zjištěním nepřátelských letadel, k čemuž organizuje pozorování letadel podle potřeby do všech stran. Další zajištění záleží ve využití pasivních prostředků — vyhledávání skrytů (pochod v pokrytém terénu, v noci a za nepříznivého počasí pro letce) a rozčlenění sestavy. Předpis stanoví, že při stanovení doby a osy pochodu přihlíží velitel pěchoty k těmto okolnostem, a dovoluje-li to úkol, plně jich využije. Další ustanovení pojednávají o tom, jak se zachovat

ve dne a v noci na znamení „Letecký poplach“, při čemž je pro den zdůrazněno opustit silnici, v noci především zastavit pohyb. Konají-li nepřátelská letadla útok, je letecký poplach zároveň poplachem plynovým — jednotlivci se chrání nasazením masky a proti postřiku ochrannými pláštinkami, plachtami, stanovými dílci a p.

Předpis předvídá, že vzhledem k úkolu nebude lze po každé se zastavovat (krýt), kdykoliv se objeví nepřátelská letadla, ba někdy ani při útoku jich; rozkaz nezastavovat dáčas velitel pochodového proudu.

K zmenšení viditelnosti a účinku nepřátelského leteckého útoku může pěchota rozčlenit sestavu; obyčejně se člení do hloubky tak, že mezi četami jsou vzdálenosti asi 50 m, mezi rotami a prapory asi 100 m. Do šířky se rozčleňuje sestava jen tehdy, jsou-li na blízkou cestu rovnoběžné s osou pochodu. Rozčlenění do hloubky a do šířky je vhodné jen někdy a jen u pluku nebo praporu.

K rozčleňování sestavy buď připomenuto, že rozčlenění může naříditi jen velitel pochodového proudu; sám si pak musí k tomu vyžádat svolení vyššího velitele, jestliže by zaujetím rozčleněné sestavy mohl být brzděn nebo rušen pohyb dalších anebo sousedních jednotek. Pochodoval-li proud zajištěn, musí velitel proudu naříditi, zda mají být i při rozdělení sestavy do hloubky zachovány též dosavadní vzdálenosti mezi jednotlivými složkami proudu; předpis říká, že zpravidla dostačí rozčlenění sestavy do hloubky.

Konečně pojednává předpis o aktivních prostředcích — palebných jednotkách p. l. a rozděluje je na pohyblivou OPL. a stojící OPL.

Proti pozemnímu nepříteli a nepřátelsky smýšlejícímu obyvatelstvu chrání se pochodový proud tím, že koná *zajištěný pochod*. Z pozemního nepřítele bude to hlavně jeho ÚV., proti které je třeba proud chrániti. Předpis zdůrazňuje rychlé podání zprávy (smluveného znamení) o přítomnosti nepřátelské ÚV., aby se jednotky mohly zastavit na výhodném místě, co možná za terénní překážkou, zatarasit přístupy a připravit zbraně k odrazení útoku. Jistě lze říci, že nebude-li pochodový proud úplně překvapen, bude účinek útoku nepřátelské ÚV. velmi malý, ježto protitankové zbraně nepostřelované nepřátelským dělostřelectvem a kulomety budou ve značné převaze i proti velmi četné nepřátelské ÚV.

Podstatnou novinku přináší předpis při rozčlenění předvoje. Jsou to opět možnosti nepřátelských rychlých jednotek, které mohou využít všech cest, ba i terénu, což bylo příčinou toho, že bylo nutno upustit od dosavadní jediné sestavy předvoje — členění do hloubky — a dát možnost i za pochodu větší pohotovosti v celém pásmu, a tedy členění předvoje také do šířky.

Předvoj se tudíž člení vždy do hloubky a podle okolností i do šířky. Do hloubky se člení na sled průzkumný a bojový, do šířky se může členit, je-li v síle aspoň dvou rot, na dva, je-li silnější, i na více proudů. Předvoj v síle roty a slabší se na více proudů nečlení.

Průzkumný sled získává zprávy ze směru pochodu v celé šíři pásma činnosti předvoje a je složen z nutného počtu průzkumných hlídek; nejméně je vysílána aspoň průzkumná hlídka po ose pochodového proudu (proudů) předvoje. Průzkumný sled je průzkumným orgánem velitele předvoje, a tudíž také jím je vysílán. Ostatní jednotky předvoje tvoří bojový sled.

Kdy je vhodné, aby bojový sled předvoje pochodoval v jednom proudu, stanoví předpis takto: „jestliže vzhledem k denní době (noci) nebo nedostatku jiných komunikací (neschůdnosti terénu a p.) lze očekávat zásah nepřítele jen na ose pochodu“. Naproti tomu „lze-li předpokládat, že nepřítel využije k svému postupu komunikací rovnoběžných s osou pochodu, neb i terénu“, říká předpis, že je nutné rozčlenit bojový sled na několik rovnoběžných proudů.

Síla a složení jednotlivých proudů předvoje nemá být šablonovitá, nýbrž má být stanovena podle důležitosti směrů jejich pochodu.

Poté vypočítává předpis výhody a nevýhody rozčlenění předvoje na několik proudů. Výhodou je, že se rozčleněním a tudíž zaujetím širší sestavy snižuje nebezpečí nepozorovaného pronikání nepřítele do hloubky sestavy pochodového proudu, dále, že je předvoj pohotovější k přechodu do přibližování anebo v boj. Nevýhodou je, že je ztíženo velení, a pochoduje-li některý pochodový proud po špatnější komunikaci anebo dokonce v terénu, snižuje se tím rychlost pochodu celého předvoje. Myslím, že můžeme k tomu dodat, že rozčleněním bojového sledu na proudy učinil velitel předem rozhodnutí o rozdělení sil podle jediného prvku — terénu — a nemůže jej zpravidla již změnit.

Vzhledem k možnosti rozčlenění předvoje na dva nebo i více proudů není více používáno dosavadních názvů „předvojový houfec“ a „předvojový houf“, ježto není možno, aby měl předvoj dva nebo více předvojových houfců nebo i houfů. Podle P-I-3 se člení bojový sled předvoje do hloubky na první sled a druhý sled. V prvním sledu je jedna pěší rota, pochoduje-li předvoj ve dvou proudech, dvě, pochoduje-li ve více proudech, více pěších rot podle potřeby zesílených; zbytek předvoje tvoří druhý sled a pochoduje na nejdůležitějším směru na vzdálenost 1000—1500 m za prvním sledem.

Rota (roty) prvního sledu se zajišťuje na vzdálenost asi 600—1000 m obvykle pěší četou — předvojovou hlídkou, ta se zajišťuje na vzdálenost asi 300 m čelním družstvem; vidíme, že to odpovídá členění bývalého předvojového houfce, jenže vzdálenosti mezi jednotlivými částmi jsou větší a odpovídají vzdálenostem předepsaným v P-I-2 pro přibližování.

Schematicky je rozčlenění předvoje v síle praporu znázorněno na obrázku 1 a 2.

O místech jednotlivých velitelů u předvoje stanoví předpis, že pochodují se svými velitelskými orgány u svého čelního sledu. Je-li však srážka s nepřítelem možná nebo pravděpodobná, může se velitel proudu pohybovat od pozorovatelný k pozorovatelně.

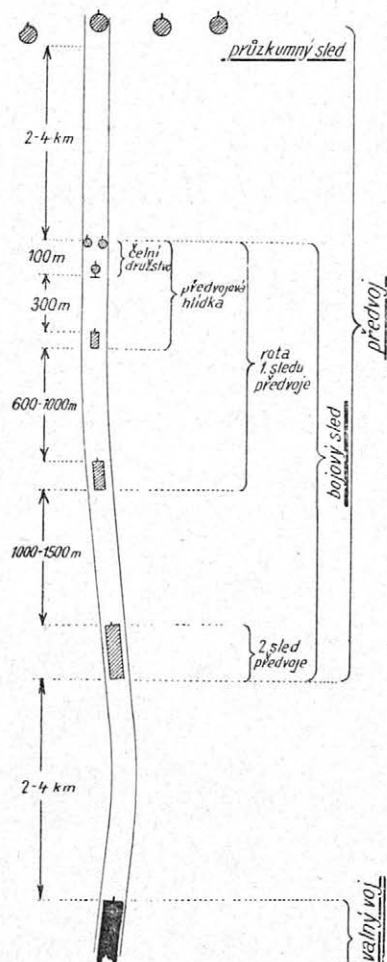
V další stati popisuje předpis činnost předvoje. Stanoví, že velitel předvoje musí navázat styk s jednotkami, jsou-li předsunuty před předvojem vyšším velitelem anebo velitelem valného voje, aby včas získal zprávy. Činnost předvoje a propátrávání terénu předvojem se řídí podle možnosti nepřítele. Předpis říká, že lze-li očekávat jen střetnutí s rychlými jednotkami nepřítele, zajišťuje předvoj hlavně cesty a jejich nejbližší okolí, při čemž třeba dbát na rychlé dodání hlášení (smlouveného znamení). Lze-li očekávat srážku s nepřátelskými pěšími jednotkami (pěchotou, jezdeckem), třeba zajistit kromě cest též ta místa a směry, jimiž by mohl nepřítel pronikat do hloubky sestavy.

Dále pojednává předpis o činnosti průzkumného sledu a velmi podrobně o činnosti čelního družstva a předvojové hlídky. Buď zde zdůrazněno, že za dodržení směru pochodu je odpověden velitel předvojové hlídky, který, je-li třeba, vede sám patrače. Předpis mu dává návod, jak

má propátrávat okolí pochodové osy, jak prohlédnout mosty, terakr vniknout do soutěsky, do lesa, osady, jak odstranit překážku na cestě, terakr se zachovat při střetnutí s nepřátelskou ÚV. nebo s pěšími jednotkami a p. Pro ostatní jednotky předvoje stanoví předpis, že se jejich velitelé starají hlavně o zařízení OPL., OPÚV. a zajištění boků.

Zadní voj; předpis pojednává o zadním voji při pochodu proti nepříteli, kdy je zadní voj určen hlavně k udržení pořádku za pochodujícím proudem, podle okolností k odražení nepřátelských rychlých jednotek z týlu nebo zásahů nepravidelných oddílů nepřítel, ponechaných anebo vysazených v našem týle, a o zadním voji při pochodech ústupových, kdy má zadní voj umožnit nerušený ústup valnému voji. Tento zadní voj jedná střídavě jako jednotka vedoucí ústupový boj nebo jako jednotka na pochodu. Předpis stanoví, že se v tomto případě zadní jednotky valného voje na každé ústupové ose samy ještě zajišťují v přímé blízkosti, zejména tehdy, není-li zad valného voje zajištěn dostatečnou vzdáleností zadního voje.

Boční voj. Nejprve jsou všeobecná ustanovení, kdy třeba boční voj vyslat a jak má být vybaven; o vzdálenosti, na jakou má být boční voj daleko od pochodového proudu, praví předpis, že to závisí na terénu v boku pochodového proudu, do jaké míry zajištění usnadňuje; boční voj proudu na nekrytém boku má být tak daleko, aby mohl zajistit valný voj proti palbě nepřátelských pěchotních zbraní a proti nenadálému zásahu nepřátelské ÚV.

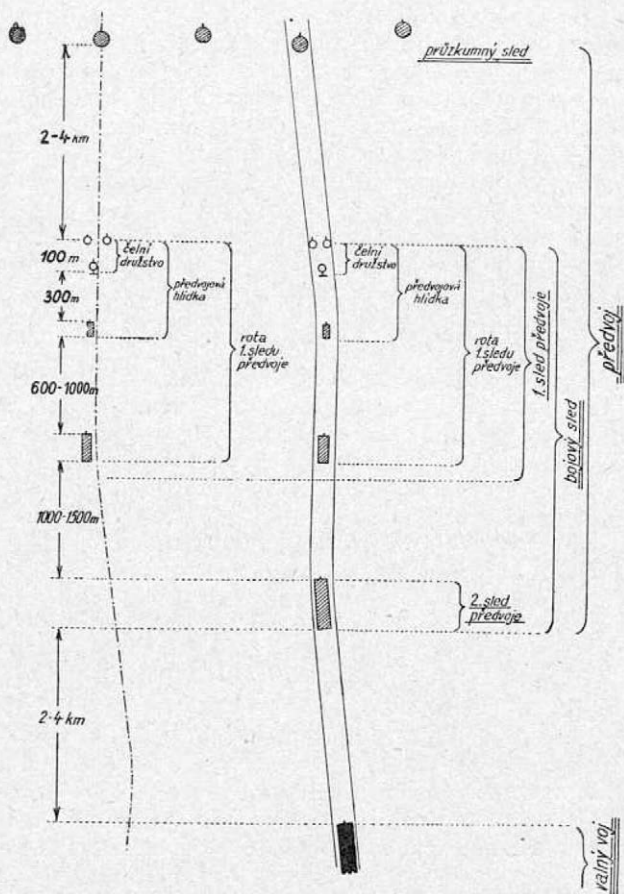
Příklad: prapor jako předvoj v jednom proudu.

Obr. 1.

Dále pojednává předpis o pohyblivém a stojícím bočním voji. Ustanovení o nich jsou celkem známa; uvedeme jen, že naráží-li předvoj na nepřítel, proniká pohyblivý boční voj v udaném směru a působí do boku nepřítel, při čemž ovšem nesmí zanedbat svůj hlavní úkol — chránit bok valného voje. U stojícího bočního voje zdůrazňuje předpis, že musí být vyslán tak, aby dosáhl určeného místa a připravil se k boji dříve, než by nastalo ohrožení pochodového proudu. To znamená,

že musí být dán bočnímu voji časový náskok, v horách nutno jej vyslat třebas i den napřed.

Předpis pojednává i o zajištění zastávce. Zdůrazňuje volbu místa pro zastávku tak, aby jednotky byly skryty proti leteckému pozorování a za terénní překážkou, valný voj třebas za další terénní pře-

Příklad: praporek jako předvoj ve dvou proudech.

Obr. 2.

kážkou k ochraně proti útokům nepřátelské ÚV. Jednotlivým jednotkám stanoví předpis, jak mají provést zajištění, jde-li jen o krátkou zastávku, oddech anebo o odpočinek.

Styk a spojení za pochodu. Všimněme si jen některých ustanovení. Udržování styku a spojení mezi jednotlivými složkami proudu obvyklým řetězem spojek nepokládá předpis za zvláště výhodné, nýbrž říká, že je vhodnější vyslat s předcházející jednotkou několik vojinů s poddůstojníkem, který na místě, kde by mohl nastat omyl ve směru pochodu, ponechá vždy jednoho vojína, aby jednotce ukázal další směr.

Dále nařizuje předpis, že odbočuje-li některá jednotka z proudu, musí o tom její velitel zpravit jednotku následující, aby zbytek proudu nebyl sveden s pravé cesty.

Je důležité, aby každý velitel hlásil ihned svému představenému, velitel proudu též sousedům a podle okolností i zajišťovacím jednotkám každé nepředvídané zdržení, jakož i dosažení místa odpočinku nebo určení.

Veliteli předvoje a veliteli proudu pochoduujícího proti nepříteli ukládá předpis povinnost hlásit se u všech telefonních anebo telegrafních stanic neb ústředen, které byly zřízeny vyšším velitelem, kdy jejich proud prochází, a dotázat se tam, nedošly-li pro ně nějaké rozkazy neb zprávy. Mimo to mají zmínění velitelé ponechat u této stanice (ústředny) rychlou spojkou tak dlouho, dokud si nezjednájí týmž způsobem styk u další stanice neb ústředny.

Další stať pojednává o zvláštních ustanoveních o pochodu úsilném, terénem, o přechodech přes vodní toky, o pochodech za horka, mrazu a nočních pochodech. Vzhledem k zvláštnostem hor je o těchto pochodech zvláštní pojednání a obdobně o pochodech cyklistických a motorisovaných jednotek.

Část VI. Ubytování je rozdělena na všeobecná ustanovení, přípravu ubytování, jak se provede ubytování, zajištění za ubytování, styk a spojení za ubytování a zvláštní ustanovení pro ubytování v horách.

Ve všeobecných ustanoveních stanoví předpis, že za ubytování má být vojsku poskytnuto co největší pohodlí; je-li však možnost zásahu pozemního nepřítel, nepřátelského dělostřelectva nebo letectva, je třeba volit ubytovací místa hlavně se zřetelem na možnost snadnější obrany, třebas na újmu pohodlí vojska.

Podle druhu přístřeší je ubytování rozděleno na ubytování v osadách, dosud nazývané kantonování, táboření, je-li vojsko ubytováno pod širým nebem, pod stany nebo pod přístřeším narychlo zhotoveným, a smíšené ubytování, jestliže jedna část vojska je ubytována v osadách a druhá táboří.

Jestliže nedostatek ubytovacího prostoru nutí k jeho největšímu využití nebo vyžaduje-li to zajištění, bývají jednotky různých zbraní ubytovány společně; tento způsob jmenujeme společné ubytování.

Je-li vojsko ubytováno tak, aby se mohlo rychle shromáždit a bylo pohotovo k boji, mluvíme o ubytování pohotovostním.

Příprava ubytování. Pro ubytování vydávají jednotliví velitelé zpravidla dvojí rozkazy: v jedněch jde o přípravu ubytování a jeho provedení, v druhých se upravuje život ubytovaného vojska, velení, zajištění, služba a opatření pořádková a zdravotnická. Rozkaz připravující ubytování je vydáván buď v rozkaze pro pochod anebo i před ním (mají-li být vysláni ubytovatelé předem), anebo teprve za pochodu (provádí-li se ubytování pod záštitou zajišťovacích jednotek a p.). Druhou část rozkazu může velitel vydat zpravidla teprve po hlášení se ubytovatelů anebo po osobním shlédnutí ubytovacího místa.

Dále předpis pojednává o ubytovatelích jednotlivých jednotek a jak si mají počínat. Připomeňme jen to, že s ubytovateli odchází vedle osob také dříve vysílaných (lékař, zvěrolékař a p.) dnes obyčejně i plynoví patrači a palebné jednotky p. l., anebo aspoň velitel OPL. ubytovacího místa, aby opatření na ochranu proti bojovým plynům a proti letadlům

byla provedena nebo aspoň připravena před příchodem jednotek. Mimo to bude vhodné zmínit se, že na snímacích tabulkách, které mají ubytovatelé s sebou, jsou vzhledem k utajení jen označení všeobecného rázu, jako „ošetřovna“ a p., jednotky jsou označeny krycími jmény; písmo na tabulkách je provedeno tak, aby je bylo možno podle potřeby změnit.

V hlavě: „Jak se provede ubytování“ pojednáno je nejprve o ubytovací sestavě vzhledem k úkolu jednotky, možnosti zásahu nepřítele (letectvem, dělostřelectvem, pozemními jednotkami), terénu a počasí.

Předpis nařizuje, aby se velitelé po příchodu do ubytovacího místa co nejdříve orientovali v ubytovacím místě a v jeho nejbližším okolí. Velitelé rot a čet mají se sami ubytovat zásadně teprve tehdy, až když ubytovali svou jednotku.

V úpravě velení a služby není podstatných změn. Vzhledem k motorisaci stanoví předpis, že u jednotek s motorovými vozidly musí být u parkovaných vozidel přítomna aspoň jedna čtvrtina řidičů, aby při vzniku požáru mohli odjet s motorovými vozidly a v zimě pak aby udržovali motorová vozidla v pohotovosti k odjezdu (roztáčením motorů při mrazu).

Zajištění za ubytování je přizpůsobeno zvýšenému nebezpečí útoků nepřátelských letců bombardováním a rozstřikováním bojových plynů, podle okolností přepadení rychlými nepřátelskými jednotkami. Všeobecně předpis stanoví: „I když je zásah nepřátelských pozemních sil nemožný buď pro velkou vzdálenost nepřítele nebo proto, že zajištění jinými jednotkami je úplně spolehlivé, je třeba zpravidla vždy zajistit se (kromě vnitřní strážní a hotovostní služby v ubytovacím místě) proti nepřátelskému letectvu a proti bojovým plynům. Jestliže vzdálenost od nepřítele nebo nedostatečné zajištění jinými jednotkami připouští možnost napadení pozemním nepřítelem anebo nepřátelsky smýšlejícím obyvatelstvem, je nutno se zajistit podle velikosti nebezpečí buď jen přímým zajištěním ubytovacího místa neb toto zajištění doplnit ještě postavením předních stráží“.

Přímým zajištěním ubytovacího místa je rozumět postavení stráží u východů a opatření proti nepřátelsky smýšlejícímu obyvatelstvu; mimo to může být zvýšeno vysunutím některé jednotky zesílené zbraněmi proti ÚV. před ubytovací prostor v nebezpečném směru nebo na vzdálenější pozorovatelný nebo až k terénní čáře, která je překážkou a jejíž přechod lze dobře bránit.

Ustanovení o předních strážích jsou v předpise velmi podrobná. Podotkneme zde jen, že přední stráže za ubytování jsou úplně přizpůsobeny předním strážím za obrany. Postavení předních stráží může obsahovat pásmo pozorovací a pásmo odporu nebo jen pásmo pozorovací, podle toho, má-li úkol odporu, či jen poplachu. Každá rota (prapor a p.) předních stráží má zpravidla zálohu. Tvoří-li přední stráže jen četa, obsadí jen pásmo pozorovací.

Pásmo pozorovací je obsazeno polními strážemi, pásmo odporu je obsazeno hlavními silami (rotami 1. sledu — dosud nazývaných hlavní polní stráže) předních stráží. Do šířky se dělí přední stráže na úseky jako v obraně.

Část VII. Zvědy, přezvědy a průzkum. Tato část pojednává nejprve ve všeobecných ustanoveních o tom, kdo zvědy, přezvědy a průzkum koná, na jakou vzdálenost a jejich úkoly, podrobně pak rozvádí přezvědné oddíly pěchoty a průzkumné hlídky.

Přezvědný oddíl pěchoty byl v dosavadním předpise popsán příliš stručně, takže nebylo možno vystačit s jeho ustanoveními při výcviku. Nový předpis plně nahrazuje dřívější nedostatek. Ve všeobecných ustanoveních je pojednáno o tom, kdy jsou přezvědné oddíly vysílány, co má obsahovat rozkaz pro přezvědný oddíl, jaká má být síla, složení a ústroj přezvědného oddílu a jak má být volena hodina vyrazení přezvědného oddílu. Jsou-li tato ustanovení určena hlavně nadřízenému veliteli přezvědného oddílu, další stať „Činnost přezvědného oddílu“ je psána pro velitele přezvědného oddílu; vedle návodu k vydání rozkazu má zde velitel přezvědného oddílu dány zásady pro celou činnost přezvědného oddílu.

Průzkumné hlídky pěchoty jsou formálně uspořádány obdobně jako ustanovení o přezvědném oddílu pěchoty. Zde si všimněme důležité okolnosti. Předpis jasně rozeznává průzkumné hlídky, vyslané daleko od nepřítele — před postupující jednotkou za přibližování a p., kdy půjde hlavně o zjištění nepřítele vůbec, kdy se musí průzkumné hlídky rychle dostat vpřed, aby nebrzdily postup vlastních jednotek, které postupují za nimi, a průzkumné hlídky vyslané v dotyku s nepřítelem, kdy mohou se pohybovat jen opatrně, nenápadně a naprosto skrytě.

Se zřetelem na tyto dvě základní okolnosti jsou zpracována celá ustanovení o průzkumných hlídkách.

Část VIII. Služba v obranném postavení. Tato látka nebyla dosud v našich předpisech zpracována vůbec. Důstojníci, kteří prošli světovou válkou a měli-li nyní zařídit takovou službu v obranném postavení, obnovovali si vždy vzpomínky, „jak to tehdy dělali“, ovšem jednotností, tak důležité při výcviku, nebylo nikdy; pro mladší důstojníky bez válečných zkušeností bylo to pak většinou prázdné slovo.

Nový předpis napravil i tento nedostatek. Nejprve stanoví, že služba v obranném postavení zahrnuje:

zajištění obranného postavení střežením, pozorováním a pohotovostí jednotek k boji;

provádění kontroly dozorčí službou;

získávání zpráv;

provádění úpravy terénu a udržování provedených prací v dobrém stavu;

zásobování jednotek (proviantem, municí a všelikým materiálem), dodávání a odesílání polní pošty, odsuny (raněných, nemocných a nepotřebného materiálu);

provádění opatření hygienických;

vystřídání;

udržování a obnovování bojového ducha jednotek.

Ve zvláštních statích jsou objasněna nahoře uvedená ustanovení a předpis probírá ještě povinnosti jednotlivých velitelů, od velitele družstva do velitele pluku.

Část IX. Služby u vojskového tělesa. Všeobecná ustanovení pojednávají o úkolu služeb, o řídicích a výkonných orgánech.

Ustanovení o tělesovém trénu podávají jeho organizaci, pak řízení pohybu a ochranu trénu daleko, blízko nepřítele a v různých druzích boje.

Dále stanoví předpis pravidla o používání dopravních prostředků a dosti podrobně pojednává o zásobování zbrojním, intendantním, ženiijním, spojovacím, zdravotnickým, veterinářským a automobilním materiálem a o jeho odsunech u vojskového tělesa. Tam jsou také ustanovení o věcných plněních podle zákona o obraně státu, o rekvisicích, a válečné kořisti. Předpis praví: „Věcné prostředky si opatřuje vojskové těleso na území republiky Československé, neuhradilo-li si svou potřebu nákupem z volné ruky, požadováním věcných plnění podle zákona o obraně státu, mimo území státní pak rekvisicemi“.

Dále pojednává předpis o ošetřování a odsunu raněných a nemocných osob, o ošetřování a odsunu raněných a nemocných koní a odsunu zajatců.

Různými ustanoveními: očištění a úklid bojiště, pohřbívání v poli, očištění zamořených míst, úklid bojiště, polní četnictvo a polní pošta je předpis zakončen.

Jsmo přesvědčeni, že nový předpis přispěje pěchotě, hlavní složce armády, k zdokonalení výcviku a použití v poli, a to je také jeho cílem.

Státní kapitán pěch. Josef Křtín:

Ještě přehradné palby těžkých kulometů.

V únorovém čísle VR. r. 1937 pojednává mjr. Valníček o účinnosti přehradných paleb těžkých kulometů.

Vracím-li se dnes k tomuto tematatu, jež bylo v citovaném článku tak podrobně osvětleno, musím uvést, proč.

Četl jsem úvahu pojednávající o provedení výpadu na ruské frontě. Pisatel v pojednání o přípravě tohoto výpadu zdůraznil vyhledání krytých cest a prostorů, při čemž podotkl, že bočné palby nebyly brány v úvahu, ježto podle nabytých zkušeností nemají v noci valného významu.

Tato věta se mi zdála jaksi odporující všeobecnému tvrzení o účinnosti bočných paleb, a proto jsem se pokusil srovnat toto tvrzení s theoretickými výsledky těchto paleb.

V své práci jsem používal balistických dat pro naše zbraně, a proto neuvádím zde podrobnosti. Celkově mohu říci, že jsem dospěl k přibližně stejným výsledkům jako mjr. Valníček.

Ale při posuzování bočných paleb jsem nabyl přesvědčení, že je nutno je posuzovati odlišně, jsou-li prováděny v noci jako palby připravené nebo ve dne prováděny jako palby řízené. O tom se mjr. Valníček v svém článku nezmiňuje, a proto se k tomuto tematatu vracím.

Zhruba uvádím postup své práce.

Podobně jako mjr. Valníček i já jsem srovnával plochu cíle s postřelovanou plochou.

$$1. \quad N = \frac{\text{Plocha cíle}}{\text{plocha postřelovaná}} P_n$$

N = nejpravděpodobnější výsledek

P_n = počet nábojů